

Innen vált ismertté Ilosvai éneke Hunyadi Mátyásról.

Ir. LÉVAY Edit, Ilosvai Selymes Péter ismeretlen históriás éneke Mátyás királyról (Pompéry-kódex), Itk 1978.

L. E.

Ponciánus históriája (Bécs, 1573): keretes elbeszélésfüzér. Fordítója ismeretlen, kiadója Blasius Eberus, a bécsi egyetem mellett működő osztrák nyomdász. Ajánlása Eck Salm dunántúli főkapitánynak szól. Az 1512-ben Strassburgban megjelent latin kiadás 1526. évi bécsi utánnyomata alapján készült. Története Mo-on a középkortól fogva ismert, változatai ponyván és népmesei gyűjtésekben is felbukkannak.

Kiad. ~, kiad. HEINRICH Gusztáv, 1898; Magyar elbeszélések, 16–18. század, kiad. S. SÁRDI Margit, 1986.

Ir. HEINRICH Gusztáv, ~, Figy 1879.

S. S. M.

PONGRÁCZ Eszter, szentmiklósi és óvári (17. sz. vége–18. sz. eleje): P. Ferenc és Dessewffy Anna leánya, a Buda visszafoglalásakor elesett Apponyi Miklós (?–1686) özvegye. Fiatal korától mind m., mind idegen forrásokból imádságokat gyűjtött, melyeket egységes gyűjteménnyé szerkesztett *Igaz isteni szeretetnek harmattýjából nevedekett, drága kövekkel ki-rakott arany korona* [...] címmel (Nagyszombat, 1719; 1908³⁷). Kívánságára fordította le egy névtelen az *Első Remete Szent Pál szerzetének lelki elmélkedésekre gerjesztő* [...] *barlangja* c. művet (Nagyszombat, 1721).

So. G.

PONGRÁCZ Imre, br. (Nedec, 1654. aug. 5.–Szepes, 1724. ?): útleíró. 1675–78-ban Nagyszombatban, majd Rómában tanult. Hazatérte után számos kat. egyházi méltóságot viselt. 1685-ben esztergomi kanonok, 1689-től nyitrai, 1695-től barsi, 1700-tól zólyomi főesperes. 1719-ben szepesi prépost. 1682-ben kapott báróságot. Disputációin kívül itáliai tanulmányútjáról szóló beszámolója és lat. Vatikán-leírása ismeretes.

M. ~ leírása a Vatikánról az 1670-es évek végén, kiad. SZELESTEI NAGY László, Vig 1985; Magyar utazási irodalom, 15–18. század, kiad. KOVÁCS Sándor Iván, MONOK István, 1991.

Ir. ZÁVODSZKY Levente, ~ báró egri kanonok római útja és iskolázása, Religio 1911; KOVÁCS Sándor Iván, Szakácsmesterségnék és utazásnak könyvecskéi, 1988.

M. I.

PONGRÁCZ Lajos (Felsőtúr, 1815. febr. 14.–Bp., 1899. aug. 10.): író, költő, publicista. 1830-tól Pesten bölcseletet és jogot tanult. 1835-től szűkebb hazájában, Hont m.-ben, 1848-ban a Pénzügymin.-ban tisztségviselő volt. Kossuth Pesti Hírlapjának Hont m.-i levelezője. A szabadságharc után gazdálkodott. 1867-től újra vm.-i tisztségviselő, 1881-től alispán. 1889-ben nyugalomba vonult, Bp.-re költözött. Kötteményei, elbeszélései, útleírásai, röpiratai, cikkei túlnyomórészt közéleti tárgyúak.

M. Érzemények, v., Pest, 1838; Magyar uti képek, uo., 1845; Versek, uo., 1846; Epigramm-koszorú, 1893; Mult időkből, elb., 1897; Szemelvények egy régi táblabírónak hátrahagyott dolgozataiból, 1898.

Ir. VU 1899. aug. 20.

M. J.

PONGRÁCZ Béla (Mocsolád, 1859. dec. 11.–Bp., 1912. ?): költő, újságíró. 1881-ben Gáspár Imrével kiadta az egyetlen számot megért Új Nemzedéket. Ugyanebben az évben szerkesztette Székesfehérváron a Darázs c. élcslapot és a Szabadság c. folyóiratot. Ez utóbbit 1883-ban újraindította és szerkesztette 1885-ig. Ezután a bp.-i Függetlenség vezércikkírója és a Nemzeti Hírlap belső munkatársa. „Többször szenvedett börtönbüntetést királýsértésért” (Krúdy). Hat évig vándorolt Oroszo.-ban, eljutott egészen Japánig. Utazásának nagy élménye a buddhizmus megismerése. Alakja felbukkan Krúdy *A vörös postakocsi* c. regényében Bonifác Béla néven.

M. Álmatlan éjszakák, v., Székesfehérvár, 1883; Jézus, v., 1. Romok, 1887; Akkordok, v., 1895.

Ir. KRÚDY Gyula, A bujdosó ~ = K. Gy., Irodalmi kalendárium, 1989.

St. L.

PONGRÁCZ Emil, br. (Mohora, 1842. febr. 13.–Bp., 1886. febr. 11.): író, költő. Jénában, Heidelbergben bölcész-, Pesten, Bécsben joghallgató volt. Az 1860-as években beutazta Európát, és élményeiről útirajzokat írt. A főrendi ház tagja, 1868-tól a Pénzügymin. tisztségviselője.

M. Gyöngyvirág, r., Pest, 1863; Suezig és vissza, uo., 1870; A kigyógyult beteg, elb., 1876; ~ kötetményei 1861–1880, 1880.

B. Z.

PONORI THEWREWK József →THEWREWK József